

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania R. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
o wypłatę emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 maja 2023 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 21 lutego 2022 r., sygn. akt III AUa 2187/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od skarżącego R. P. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 21 lutego 2022 r., III AUa 2187/21, zmienił wyrok Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z 19 października 2021 r., VII U 495/20, i oddalił odwołanie R. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie z 21 lutego 2021 r. o przyznaniu emerytury i jej zawieszeniu z uwagi na pobieranie emerytury wojskowej.

Odwołujący zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 504 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna) w związku z art. 15a ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 520 ze zm., dalej jako ustawa zaopatrzeniowa) i błędne uznanie, iż żołnierz zawodowy, który został przyjęty do służby wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i posiada prawa do emerytury wojskowej w maksymalnej wysokości 75% podstawy wymiaru wyliczonej wyłącznie z okresów służby wojskowej nie korzysta z wyjątku od zasady wypłaty jednego świadczenia emerytalnego oraz błędne uznanie, iż art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej jest przepisem mającym znaczenie podmiotowe, podczas gdy prawidłowa jego interpretacja wskazuje, iż jest to przepis niemający znaczenia podmiotowego a mający znaczenie przedmiotowe i jest ukierunkowany na sposób obliczania świadczenia; naruszenie art. 32 Konstytucji i określonej w nim konstytucyjnej zasady równości poprzez taką interpretację art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 15a ustawy zaopatrzeniowej, która pozwala wypłacać dwa świadczenia jedynie niektórym osobom w ramach jednej grupy emerytalnej, w niniejszym przypadku jedynie niektórym emerytom wojskowym; naruszenie art. 21 ust. 1 oraz art. 64 ust. 2 Konstytucji w związku z art. 40 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 1009 ze zm., dalej jako ustawa systemowa) przez taką interpretację art. 95 ustawy emerytalnej, która dopuszcza pozbawienie ubezpieczonego możliwości skorzystania w postaci świadczenia emerytalnego ze składek odprowadzonych przez niego i zaewidencjonowanych na jego indywidualnym koncie emerytalnym.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebę wykładni art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku art. 15a ustawy zaopatrzeniowej. Wskazał, że istotnym zagadnieniem prawnym jest rozstrzygnięcie jak należy interpretować przesłankę wyjątku od zasady wypłaty jednego świadczenia określoną w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, a więc czy zgodne z zasadą demokratycznego państwa prawnego określoną w art. 2 Konstytucji RP oraz zasadą niedyskryminacji określoną w art. 32 Konstytucji jest stosowanie tego wyjątku jedynie do niektórych żołnierzy zawodowych i pozbawienie żołnierzy zawodowych, którzy wstąpili do służby wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. możliwości „skonsumowania”

jakichkolwiek okresów pracy cywilnej. Czy w sytuacji gdy przepisy ustawy systemowej traktują zebrane przez ubezpieczonego składki jako jego środki zaewidencjonowane na indywidualnym koncie emerytalnym to brak możliwości skorzystania z tych środków po osiągnięciu wieku emerytalnego nie stanowi naruszenia art. 21 ust. 1 oraz art. 64 ust. 2 Konstytucji, które zapewniają ochronę własności? Powołując się na potrzebę wykładni 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku art. 15a ustawy zaopatrzeniowej wskazał na rozbieżność w orzecznictwie Sądu Najwyższego powołując wyrok z 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17 oraz uchwałę składu siedmiu sędziów z 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia w przedmiocie odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

W razie powołania przesłanki przedsądu jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego lub potrzeba uzyskania wykładni spornych przepisów prawa, przeto obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występujących w sprawie problemów w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX 1102817). Sformułowanie zagadnień prawnych powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisów, które nie poddają się jednoznacznej wykładni, a ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do

rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Równocześnie zadaniem Sądu Najwyższego jako najwyższego organu sądowego Rzeczypospolitej Polskiej nie jest działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym przez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania dla osiągnięcia celu ujednolicenia praktyki stosowania przepisów prawa pozytywnego.

Ponadto zagadnienie prawne wymaga wskazania problemu, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Dopiero wtedy Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Ponadto twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467 i z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Tymczasem wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej autor skargi nie sformułował w sposób prawidłowy żadnej z powołanych wyżej przesłanek. Zagadnienie pobierania zbiegających się świadczeń emerytalnych i rentowych, w tym emerytury nabywanej z powszechnego ubezpieczenia społecznego oraz emerytury wojskowej, jest objęte regulacją art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej, który wprowadza regułę pobierania jednego świadczenia. Z tego wynika, że w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty uregulowanych w tej ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w odrębnych przepisach z zakresu zabezpieczenia społecznego, niezależnie od ich ubezpieczeniowego czy też zaopatrzeniowego charakteru, obowiązuje ogólna zasada wypłaty jednego świadczenia. Zagadnienie związane z prawem do pobierania jednego ze zbiegających się świadczeń emerytalno-

rentowych zostało również omówione w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Warto przy tym zaznaczyć, że w dacie, kiedy zostało złożone odwołanie, judykatura nie była w tym względzie jednolita. Między innymi w wyrokach: z 4 grudnia 2013 r. (II UK 223/13, LEX nr 1394110), z 8 maja 2012 r. (II UK 237/11, OSNP 2013 nr 7-8, poz. 91) oraz z 24 maja 2012 r. (II UK 261/11, LEX nr 1227967) Sąd Najwyższy opowiedział się przeciwko możliwości jednoczesnego pobierania świadczenia wypłacanego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Natomiast w innych orzeczeniach, szczególnie tych, na jakie powołała się strona odwołująca się w treści skargi kasacyjnej (wyrok Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17), wskazano że o zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu "cywilnego" stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej. Ostatecznie, rozstrzygając różne poglądy prezentowane w orzecznictwie, Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z 15 grudnia 2021 r. (III UZP 7/21, LEX nr 3274620) wyraził pogląd, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego.

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia jakiejkolwiek przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

[mc]

[ł.n]

